

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De rechtzaal wordt bruiloftsmaal

"Ik ben Jozef, uw broeder, die gij naar Egypte verkocht hebt".

Genesis 45:4b

De broers van Jozef staan opnieuw voor het aangezicht van die heerser over Egypte. Ze worden ervan beschuldigd, dat zij de beker van de koning gestolen hebben. Dat is een zware misdaad. Maar ervan overtuigd dat niemand van de broers zoiets zou kunnen doen, treft de huismeester de beker aan bij de jongste, bij Benjamin. Ontzetting grijpt hen aan. Ze staan weer voor de troon van de heerser over Egypte. U kunt zich voorstellen, dat ze diep verslagen zijn. De gedachte dringt zich steeds meer aan hen op, dat God de zonden van het verleden gaat bezoeken. "God heeft de ongerechtigheid uwer knechten gevonden", had Juda al gezegd. Wat moeten ze tot hun verontschuldiging inbrengen. De broers van Jozef verwachten niet anders dan het vonnis aan hen voltrokken zal worden. Wat zullen die broers benauwde ogenblikken hebben doorgemaakt.

Ook voor Jozef is het een ontroerend moment, als hij Juda hoort pleiten voor zijn broer Benjamin. Dan wordt het Jozef te machtig en hij doet al zijn hofdienaren uitgaan. Als de laatste vertrokken is, dan wordt Jozef diep ontroerd. Door de snikken en tranen heen roept hij uit: "Ik ben Jozef, leeft mijn vader nog". De broers liggen als verbijsterd op de grond. Aangrijpend. Ze horen dat hun rechter die hen gaat veroordelen hun slachtoffer is. Ze zien, wat ze hem hebben aangedaan.

Wat zien we in de schaduwen van het Oude Testament de Meerdere Jozef, de Heere Jezus Christus oplichten. Jozef maakt zich bekend aan zijn broers. Het zoals Petrus op de Pinksterdag zich richt tot de schare die op de tempelberg verzameld is: "Deze Jezus, die gij gekruisigd hebt".

Hij gaat aan de zonde niet voorbij. "Ze werden allen verslagen in het hart". Als de Heere met ons in het gericht treedt, dan gaan we ontdekken, dat het mijn zonden en mijn ongerechtigheden zijn, waardoor Hij aan het kruis genageld werd. Dan wordt zonde zonde. Dan kunnen we niet anders verwachten, dan dat het rechtvaardige oordeel aan ons voltrokken wordt.

Maar dan het wonder. Jozef nodigt ze uit om tot hem te komen niet om het vonnis aan hen te voltrekken, maar hij spreekt van vergeving en verzoening. De Heere Jezus is in de wereld gekomen. Hij heeft ons vlees en bloed aangenomen. Hij is ons in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Hij heeft Zijn vlees laten verbreken en Zijn bloed laten vergieten voor de zonden van Zijn volk. Hij schaamt Zich niet hen broeders te noemen. Wat een wonder. Dan wordt de rechtzaal een bruiloftsmaal. Daar wordt de vrede met een kus van het recht begroet. Daar waar een mens verwacht te zullen omkomen, vindt hij vrede voor zijn hart en vergeving van zijn zonde. Daar mogen ze delen in het heil voor hen bereid. Daar zingt de ziel: die al uw ongerechtigheid vergeeft. Zo ontvangt Hij zondaars en eet met hen.

B. de Romph

VAN DE ADMINISTRATIE

De collecten op de ontmoetingsdag op Urk hebben in totaal opgebracht € 2,277,-. Daarnaast bracht de verkoop van de vis €182,- op. Voor de collecte opbrengsten en de ontvangen gift van de visverkoop zeggen wij u hartelijk dank! Met vriendelijke groeten,
P.J. Boers

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. B. de Romph over Genesis 45:4b "De rechtzaal wordt bruiloftsmaal". Ds. H. Korving schrijft een zevende artikel over 'sabbat en zondag.' Ds. J.M.J. Kieviet schrijft over het afscheid van ds. P. de Butter. Ds. Tanis schrijft over het blijvend staan in de dienst des Heeren. Ds. K. Hoefnagel vervolgt zijn serie over het leven van Saul en beantwoordt een vraag over lijden, straf en kastijding. Van de hand van Ds. P. van Zonneveld is een brief aan ouders opgenomen. Verder zijn de samenvattingen van de gehouden toespraken op onze ontmoetingsdag opgenomen.

Afscheid ds. P. den Butter

Zondag 25 september 2005 heeft ds. P. den Butter afscheid genomen van de gemeente van Middelharnis in verband met zijn emeritaat. Ds. Kieviet doet hiervan verslag in ons blad. Ds. P. den Butter heeft veel mogen betekenen voor onze kerken en voor de stichting 'Bewaar het Pand.' We hopen van harte dat het hem gegeven mag worden nog een aantal jaren het Woord Gods te mogen uitdragen, lezingen te houden in en buiten Nederland en bijdragen te schrijven voor ons blad. We wensen hem en zijn vrouw van harte Gods zegen toe in alle omzichten.

Brochure 'Hij heeft een vriend'

Onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de Chr. Geref. kerk Urk 'Eben-Haëzer' is een uitgebreide brochure verschenen waarin de hoofdstukken uit het boek van dr. B. Loonstra 'Hij heeft een vriend' grondig en kritisch worden besproken. De brochure besluit met enkele kerkrechtelijke opmerkingen. Wie belang heeft bij deze brochure kan zich richten tot ds. A.A. Egas.

Ambtsdragersconferentie

D.V. Zaterdag 3 december, Sliebrecht-Centrum. Inleider: dr. R. Sel-denrijk. Onderwerp: ziekenbezoek.

Verschijsning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 20 oktober verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 13 oktober.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girerek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar. Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

KONING SAUL (4)

Toen de oude profeet Samuël Saul voor het eerst ontmoette heeft die reeds gesproken van een bijzondere opdracht voor Saul. Er zou een moment komen dat Saul met zijn leger te Gilgal zeven dagen op de profeet moest wachten, waarna Samuël zelf offers zou brengen en aan Saul bekend zou maken wat hij moest doen.

Nu is dat moment aangebroken. U vindt de geschiedenis in 1 Sam. 13. Nu zal blijken of de nieuwe koning ook een gehoorzame koning is. Hij mocht van zijn volk gehoorzaamheid eisen. Maar God, de Allerhoogste mocht van Saul gehoorzaamheid eisen! Alleen hij is een koning naar Gods hart, die zich bewust is onder God te staan, koning bij de gratie Gods te zijn! Saul wordt op de proef gesteld. Hij moet een examen ondergaan als het ware. Zal hij slagen?

Het is een benauwde situatie; de Filistijnen dringen op en komen dicht bij Saul en zijn mannen. Saul weet van de afspraak om zeven dagen lang niets te ondernemen en te wachten op instructies van Samuël. Lees: de Heere! De profeet had beloofd te komen en te offeren en daarna Saul te zeggen hoe hij handelen moest. Zeven dagen lang wachten en nog wel in precaire omstandigheden is niets voor een ongeduldig en recht-hebbend mens. Wachten op de Heere, Zijn tijd verbeiden, het druist alles in tegen onze verdorven natuur. Het wordt moeilijker als je ziet dat het gewoon verkeerd gaat. Het leger van Saul verliep. De vijand kwam dichterbij. En Saul moest werkeloos toezien. Hij ging redeneren: dit gaat absoluut verkeerd. Waarom komt Samuël niet? Hij zal de afspraak vergeten zijn! En op de zevende dag kan hij niet langer wachten en grijpt hij in. Hij kan zelf ook nog wel de offerceremonie leiden. Die offers zijn, zo redeneert hij, nu eenmaal nodig om God gunstig te stemmen. Wel, hij heeft de profeet niet nodig. Snel de offers gebracht, dan kan hij verder!

Wie eigen hart enigszins leerde kennen, zal niet boven Saul durven staan. Hoe begrijpelijk is Sauls redenering en ongeduld voor ons, die dezelfde natuur hebben. Maar wie eigen hart en bestaan bij het licht van Woord en Geest leerde zien, leert de zonde in zijn hart ook afkeuren.

Die gaat de zonde in het rechte licht

zien. Die gaat de zonde ook belijden voor God.

Want wat was nu eigenlijk Sauls kwaad? Zijn handelwijze in Gilgal vloeiende eenvoudig voort uit het feit dat hij als koning voorop wilde lopen en niet wilde volgen. Bij zijn knechten mocht hij voorop gaan, maar de Heere moest hij volgen! En dat weigerde hij. Hij wilde zich in die beproeving niet onderwerpen en zakte daarom met een grote nul voor het 'examen'. Bovendien vond hij het niet nodig om op nadere instructies te wachten. Hij had geen onderwijs en leiding nodig. Hij meende zelf mants genoeg te zijn om in de moeilijke situatie waarin hij verkeerde beslissingen te nemen en daadkrachtig op te treden. Hij had die oude man niet nodig. Die was hem bovendien waarschijnlijk gewoon vergeten.

Hier is de redenering van de mens, die hoog staat met zichzelf en wijs is in eigen oog. Hier vindt u het beeld van de mens, die zich niet wil laten leiden, door Gods knecht niet, door God Zelf niet! Wat maakt het dikwijls zo zwaar en moeilijk in dagen van druk en beproeving? Is het de beproeving of is het de mens die beproefd wordt? Ik denk dat laatste! Want juist door ons redeneren en het staren op de omstandigheden wordt het voor ons zo moeilijk. Als een mens nu maar eens eenvoudig kon wachten en op Gods Woord hopen!

Herkent u de zonde van Saul? En werd het u tot schuld? Want dat is nu net het ergste in deze geschiedenis. Sauls zonde maakte het al erg genoeg, maar dat hij niet tot schuld-belijden kwam, dat maakte het nog erger! Een schuldbelijdend mens kan bij God terecht. Maar die weigert schaamrood te worden is verfoeilijk in Zijn ogen.

Saul heeft juist de offers gebracht, of daar komt Samuël. Geheel volgens de afspraak op de zevende dag nog. Saul gaat zichzelf gelijk verdedigen en verontschuldigen. Wat is toch een mens. Hoe goed is een mens er toch in om van zichzelf af te wijzen en naar anderen te wijzen, ja zelfs naar God durft hij te wijzen! Het feit dat Saul zijn gedrag verdedigt, laat ook zijn innerlijke onrust zien. Hij voelt zich niet op zijn gemak. Hij staat voor de profeet als een schooljongen die door zijn meester op iets wordt betrapt, maar vervolgens een heel verhaal afsteekt tegen de meester ter verdediging.

Nog eens: herkent u het! Ziet u dat Gods Geest er aan te pas moet komen om te overtuigen en ons in onze schaamte te doen zwijgen voor God en de mensen? Die brengt tot de schuldbelijdenis: Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog!

Omdat Samuël geen gebroken man ontmoet, is hij scherp. Gods knechten zijn vriendelijk voor een schuldverslagen zondaar. Maar veroordelend als men zichzelf handhaaft!

Saul durft zelfs nog de profeet verwijten te maken: u kwam maar niet! O, die opstandigheid van het hart; dat zelfs God nog verwijten durft te maken. Gods kind kan er zo gebukt onder gaan, dat hij zakt voor zijn examens en openbaar komt als een grote dwaas. Maar het doet hem ook smeken om vergeving en vernieuwing.

En dat heeft Saul niet gedaan. De oude profeet heeft toen die dreigende woorden gesproken dat Sauls rijk niet zou bestaan! Maar ook die vreselijke aanzegging, een aanzegging van het oordeel, bracht Saul niet tot inkeer. Want een mens kan aan het welverdiende oordeel ontkomen. Op grond van genade en het offer van Christus. Maar tevens in de weg van zondaar worden voor God: Is er nog een weg en is nog een middel?

Als een mensenkind zich niet verneert voor de Heere, wat gebeurt er dan? Dan komt de verharding. Dan gaat het meer en meer bergafwaarts. Dat zien we bij Saul, als we hem verder zullen volgen op zijn levensweg.

K. Hoefnagel

Trouwens, in zijn eigen leven heeft hij het moeten leren om als een verloren zondaar genade nodig te hebben - en wat die genade inhoudt. Zo is Petrus een geschikt instrument geworden om Gods genade aan anderen te verkondigen.

Let wel, het gaat om waarachtige, om echte genade! Bestaat dat dan: valse genade? Zoals vals geld wil doorgaan voor echt geld, zo wil namaak ook in het geestelijke doen alsof het echt en zuiver is. Laten we het onszelf afvragen: kennen wij die echte genade? Alleen die ware genade leidt me op de weg van de vergeving van mijn zonde, die alleen is een prikkel tot heiligmaking, die alleen doet mij m'n vlees kruisigen. Alleen ware genade brengt een zondaar bij God terug.

Ds. Den Butter legde vervolgens de nadruk op het wonder van deze genade. Ze is niet klein te krijgen. Want van de mens is niets goeds te zeggen. Ik ben slechts opgeraapt. En meer niet! Dit wonder zal ook de rechte prediking kenmerken. Ze tekent een verloren mens, als voorwerp van goddelijke genade. De dienaar van het Woord moet de mens laten weten dat hij verloren en schuldig is. En zo alleen gered kan worden. Dan blijft er alleen genade over.

betuig tegen mij!

Deze waarheid legde de prediker zijn gemeente deze middag nog eens aan het hart. Indringend vroeg hij zijn hoorders op welk fundament hij hen had willen bouwen. Was het op gronden buiten deze genade? Was het soms op een fundament dat lag in menselijke verdiensten? Was het op een grondslag van eigen werken? Zo ja, betuig tegen mij!

Petrus schrijft aan de verstrooiden dat zij staan in de waarachtige genade Gods. Hij tekent het als een feit. Dat was vroeger anders geweest. Maar de Heere had hen een plaats op dat fundament gegeven. Er zijn handschriften die hier een gebiedende wijs lezen: "Staat daarin!" Zo mogen we het ook lezen. Als een opdracht aan Gods kinderen om daar ook te blijven staan en vast te houden, ondanks allerlei pogingen om hen van dat fundament af te duwen. Het is genade om in Gods Koninkrijk binnen te komen, het is evenzeer genade om er binnen te blijven. We moeten bedenken dat de boodschap van genade een aanstootgevende boodschap is. We zijn het er niet zomaar mee eens om het alles van een Ander te moeten

DS. P. DEN BUTTER NEEMT AFSCHIED VAN MIDDELHARNIS

Zondag 25 september jongstleden was een bijzondere dag voor de gemeente van Middelharnis. En niet minder voor dominee P. den Butter en zijn vrouw. 's Morgens had hij voor het laatst als de eigen predikant de doop bediend, 's middags moest er afscheid genomen worden na vele jaren actieve dienst. Eerder dit jaar verleende de classis Rotterdam aan onze broeder emeritaat "op de meest eervolle wijze", nu was het moment van afscheid nemen aangebroken.

Het was een mengeling van gevoelens waarmee de gemeente die middag was opgekomen. Enerzijds was er dankbaarheid voor het vele dat in deze dienaar ontvangen was, gedurende een tweetal perioden van respectievelijk zes en negen jaren. Anderzijds lag er een besef van bewogen weemoedigheid over jongeren en ouderen. Middelharnis weet dat er een dienaar van het Woord van God in haar midden heeft verkeerd die uit de schatten van zijn Zender nieuwe en oude dingen heeft voortgebracht, als een Schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen. De oude dorpskerk aan de Ring van Middelharnis stroomde die middag vrijwel geheel vol. Veel officiële vertegenwoordigers van allerlei instellingen waren er voor die zondagmiddag niet uitgenodigd. Toch was er veel meelevens, ook van buiten de eigen gemeente.

genade Gods

Ds. Den Butter bediende het Woord uit het slot van de eerste Petrusbrief, vers 12 van hoofdstuk 5: "*Door Silvanus, die u een getrouw broeder is, zo ik acht, heb ik met weinige woorden geschreven, vermanende en betuigende, dat deze is de waarachtige genade Gods, in welke gij staat.*" Het accent in de prediking lag met name op het tweede gedeelte van de tekst.

De apostel geeft een terugblik op de inhoud van zijn brief: een vrij korte brief, "weinig woorden". Silvanus, bekend bij de gemeenten, zal de brief bezorgen. Het belangrijkste is om op te merken hoe de apostel de inhoud van zijn schrijven samenvat: met de veelzeggende woorden "de waarachtige genade Gods." Het is die genade van God die de apostel aan zijn lezers vermaant en betuigt. Dat zijn twee woorden met een diepe zeggingskracht. 'Vermanen' wijst op de drang van de apostel om de waarheid op het hart te binden, opdat ze ter harte wordt genomen. Het wijst op een beroep op het geweten om uit deze genade te leven. Het 'betuigen' wijst op wat al eerder werd gehoord, namelijk het Evangelie van Gods genade in Christus. De apostel betuigt in deze brief nog eens de grondwaarden die gekend moeten worden.

De waarachtige genade Gods, die staat in Petrus' bediening centraal.

ontvangen. Dat staat haaks op ons natuurlijk levensgevoel. Petrus zelf heeft het geleerd door schade en schande.

Zich tot zijn (oude) gemeente richtend, vroeg ds. Den Butter of het ook van Middelharnis gezegd had kunnen worden: "... in welke gij staat." Zegt de Heilige Geest dit van ons als gemeente? Van u persoonlijk? Dit woord wil als een heel persoonlijke toetssteen gehanteerd worden. Veel kan er zijn, terwijl de Heere er niet van weet. Bent u, ben jij geworteld en gegrond in deze waarachtige genade Gods?

Met deze en andere bewogen en hartdoorzoekende vragen besloot de scheidende prediker zijn verkondiging. Het was een woord dat merkbare klem op de hoorders legde. De Psalm na de preek sloot er rechtstreeks op aan: *"Welzalig, HEER', die op U bouwt en zich geheel aan U vertrouwt!"*

EEN GEESTELIJKE BEDE

David bidt in psalm 51: "Verwerp mij niet van Uw aangezicht en neem Uw Heilige Geest niet van mij".

Hij spreekt daar over de Geest en ook tot driemaal toe over de geest, namelijk zijn eigen geest. Zo legt hij een nauwe verbinding tussen de Geest en de (menselijke) geest.

De omstandigheden van deze psalm zijn ons wel bekend wellicht. David dichtte deze psalm na zijn zonde met Bathseba en de moord op Uriä.

Nathan was reeds tot hem gekomen met de Goddelijke beschuldiging van zijn zonde. Nu hij beseft wat er gebeurd is, vreest hij verworpen te zullen worden en de Heilige Geest straks te zullen moeten missen:

Verwerp mij niet van Uw aangezicht en neem Uw Heilige Geest niet van mij".

Zoals David tot een diepe val kwam, zo is het ook mogelijk dat de kerk en een land komen tot een diepe val. Het begint met verval en het kan eindigen in de algehele afval. David leefde in de zonde van overspel. Zo kan ook een kerk of een gemeente deze zonde in geestelijke zin bedrijven. Dan gebeurt er met een kerk hetzelfde, als wat David vreesde, namelijk dat die kerk verworpen zou kunnen worden en dat de Heere Zijn Heilige Geest zou kunnen wegnemen. In ieder geval is

Na de dienst volgde nog een tweetal toespraken, door diaken M. Bom, de nieuwe voorzitter van de kerkenraad, en ds. J.M.J. Kieviet, namens de classis Rotterdam en als consulent. Beiden spraken grote dank uit voor wat in ds. Den Butter aan gemeente en kerken is geschonken, aansluitend bij de inhoud van de zojuist gehoorde preek die sprak over Gods genade. Daarbij betrokken ze tevens mevr. Den Butter die haar man tot grote steun is (geweest). Op verzoek van br. Bom zongen de aanwezigen hen toe uit Psalm 17: *"Maak Uwe weldaân wonderbaar (...). Wil hen Uw bijstand niet onttrekken. Uw zorg bewaak hen van omhoog..."* Dominee Den Butter besloot zijn persoonlijk woord tot gemeente en anderen met het citeren van het bekende lied van John Newton: *"Amazing grace"*, het loflied op Gods genade.

J.M.J. Kieviet

het zo, dat de kerk in de situatie van David verkerend, vrezen moet dat de Heere radikaal Zich terugtrekt.

In die zin is deze psalm voor onze tijd en voor de kerk van onze dagen ontdekkend. Voltrekt zich een proces van verwerping? Is de Geest bezig Zich terug te trekken, zoals de heerlijkheid des Heeren eens de tempel verliet? Deze vragen roepen om een duidelijk antwoord. David wist dat de Heilige Geest Zijn intrek had genomen in zijn hart. Die Geest verlaat de Zijnen nooit meer. Maar daar kon David het niet zo maar mee doen. Doordat de Geest des Heeren woont in het hart, is er een nauwe verbondenheid met de geest van Gods kinderen. Daarin voltrekt zich de bevinding welke door de Geest wordt gewerkt.

Een vaste geest

Sprekend over zijn eigen geest, bidt hij allereerst om een vaste geest (vers 12: *"vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest"*). Zijn zonde getuigde van een onstandvastige geest. En omgekeerd had zijn zonde nog temeer geleid tot een verslapping van zijn geestelijke vermogens. Een vaste geest te kennen is een voorrecht. Het is rijk als de dingen vast en zeker zijn voor ons hart. Dan mogen we ons huis bouwen op de rots en

niet op het zand. Zulk een vaste geest kent ook de zekerheid des geloofs. Een onvaste geest leeft tussen vraagtekens en twijfels in. Er wordt doorgaans dan gesproken in de "mischien-stijl".

Men leeft tussen goede ogenblikken en kwade verzoeken in. De zekerheid van de dingen waarover wij spreken is ingeruild voor gissingen en vermoedens. Het is heel eigentijds om bijna niets meer zeker te weten. Zo'n onvaste geest wordt ook makkelijk meegevoerd door allerlei wind van leer. Men is licht bewogen. We zijn in allerlei opzichten zo onzeker.

We horen overal wel iets goeds in en we durven nimmer iets van de hand te wijzen. We staan zodoende open voor allerlei dwalingen. Dat is urgent in deze dagen. Waar deze dwalingen ook onder ons heersen, daar mist men de vaste, overtuigende geest.

Wie met David een beschuldigend geweten kent, is zijn vastigheid zo spoedig kwijt. Hebben we dat niet allen? Zeker, maar er is wel verschil. Een slordige levensstijl leidt tot innerlijke onzekerheid. De vaste spijs van het Woord gaat ontbreken. We kennen niet de vastheid in Christus Jezus, maar leven bij eigen gevoelens.

Een vrijmoedige geest

In vers 14 bidt David om een vrijmoedige geest: *"de vrijmoedige geest ondersteune mij"*. We kunnen met David meevoelen dat zijn zonde hem bracht tot vrees en onvrijmoedigheid. Elke zonde voert tot die treurige gevolgen. Een dwalend kind van God weet absoluut niet hoe hij tot vrijmoedigheid kan komen. Hij weet dat hij er geen rekensom van kan maken. Hij vreest ook juist wel de vrijpostigheid, die hij soms waarneemt bij anderen, met wie hij niet kan meekomen. Hij wordt altijd weer teruggeworpen op zichzelf. Hij wordt belemmerd door allerlei voorwaarden, zoals hij deze ervaart. Alles draait altijd om gronden in zichzelf. Er is een Roomse geest. Hij mist toch die vruchten en hem ontbreekt het toch aan de rechte gezindheid? En daar spreekt Gods Woord toch wel over?

De echte vrijmoedigheid ligt nergens in dan in Christus en in de liefde Gods. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade.... Maar velen missen die vrijmoedigheid. Het moderne leven brengt zoveel verzoeken. Toch mogen wij u zeggen: Werp uw vrijmoedigheid niet weg! Er zijn toch zoveel redenen

die leiden tot vrijmoedigheid. De Heere Jezus heeft alles volbracht. Hij ontvangt zondaars en eet met hen. Hij zaligt de moordenaar naast Hem aan het kruis, iemand die aan geen enkele voorwaarde kon voldoen. Hoe rijk is het als we deze vrijmoedige geest kennen. Denk groot van de Heere en klein van uzelf. David was er op een andere plaats beter aan toe, toen hij bad: "Vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot". Edwards wijst er op dat de grootheid van zijn zonde hem juist vrijmoedig maakte. Hier maakt deze hem onvrijmoedig, maar in psalm 25 is zijn zonde juist een reden tot meer vrijmoedigheid. Dat is geloof.

Een gebroken geest

In vers 19 spreekt David dan over een gebroken geest ("de offeranden Gods zijn een gebroken geest"). Een gebroken geest gaat niet samen met een vaste geest, denkt u? Dat wordt wel gedacht. Is de zonde vergeven, dan is de droefheid toch geheel voorbij? David acht deze beide zaken goed samen te kunnen gaan. Juist een gebroken geest weet waar de echte vastheid ligt. Een vaste geest is gebroken in zichzelf. David gevoelde dat de offers geestelijk van aard moeten zijn. Bokken en rammen zijn niet voldoende. Het ene offer is Christus. Het daarbij behorende dankoffer is een gebroken geest. Die geest is gebroken onder de liefde van God en gebroken vanwege de eigen verkeerdheid.

De Heilige Geest

Hoezeer hebben wij met David deze drie gaven nodig. En hoe wordt het nu vaster in me en hoe krijg ik meer vrijmoedigheid? Ja, door het zien op Jezus. Dat is de eerste lijn. Maar ook, zo zegt David, door "Uw Heilige Geest". Deze Geest laat Christus zien, zoals ik Hem nimmer kan zien. Zonder de Heilige Geest is mijn hart een opengebroken stad zonder muur. Maar het is de Heilige Geest Die mijn onreine geest zuivert en heiligt. Daar ligt het uitzicht voor David. Maar hij komt daarmee wel in de worsteling. Hij rust ook niet eer hij die Geest opnieuw ervaart.

De Geest is werkzaam in Davids leven, nog steeds. Hoe vol is deze psalm met rechte belijdenissen van zijn zonden. Verder spreekt David in allerlei offertermen over de vergoeding. Hij heeft een helder zicht op de verzoening, op het reinigend bloed der verzoening. Hij heeft hier de

drieënige God voor ogen. De Heere zal deze David nooit verlaten, terwijl hij er toch zo bang voor is.

Hoezeer dan hebben wij in onze tijden de Heilige Geest nodig. Veel wankelt en raakt van Zijn plaats. Vreemde leringen tasten Gods Woord aan. Het getuigt van onvastheid. Het getuigt ook van een tanend geestelijk leven, van een mistige werkelijkheid. We zijn in grote nood. Toenemende verachtering en vreselijke verwerping? Wat onze kerken nodig hebben, hebt u ook persoonlijk nodig. Bid als David. U kunt overal om vragen. Gods Geest werkt in overvloed, ook nog in onze wereld. Erken daartoe uw afdwaling. Op Gods tijd zal de Heere u de gewenste vastheid geven, waarnaar ge nu reeds gelovig mag uitzien. David mag toch spreken van de God "mijns heils". Wie het zo bij de Heere

zoekt, verkrijgt Zijn bede. En al zou u nog niet weten dat die Geest reeds uw deel is, dan nog is er hoop voor u. De Heere geeft Zijn Geest degenen die Hem bidden. Een christen die mag leven uit vaste vrijmoedigheid en die tegelijk verbroken is onder Gods liefde en genade, leidt een begerenswaardig leven. Ook als de zonde ons dagelijks aangrijpt. Ook als de vrijmoedigheid u ontbreekt. Er is een drieënige God om u te vervullen, geheel en al te vervullen met de overvloed der genade in Christus. Maar keren we daartoe weder! Zoeken we opnieuw de Heere. Rusten we toch niet in ons geestelijk bezit, want dat kan zo onzeker zijn, zoals David wist. Rust alleen in de geestelijke tegenwoordigheid van de Geest der genade en der gebeden.

P. Roos

SAMENVATTING VAN DE TOESPRAAK OVER 1 TIMOTHEÛS 6:12A

'Strijd den goeden strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook geroepen zijt'.

Het leven van de apostel Paulus stond in het teken van strijd. Als hij aan het slot van de 2^e Timotheüsbrief terugkijkt op zijn leven, dan zegt hij: *ik heb de goede strijd gestreden*. Paulus gebruikt een woord dat betekent: schoon, dierbaar, mooi. Hij moest dat bijvoeglijk naamwoord wel gebruiken, want elk mens heeft strijd. Job zegt: *Heeft niet de mens een strijd op de aarde?*

Voor zijn bekering streed Paulus ook, heel ijverig zelfs. In Handelingen 26 zegt hij: *ik meende waarlijk bij mijzelf, dat ik tegen den Naam van Jezus van Názareth vele wederpartijdige dingen moest doen*. Maar middenin in die kwade strijd werd hij genadig neergeslagen door Koning Jezus. *Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?* Dat was een vreselijke ontdekking voor hem. Hij, de strijder voor de oude waarheid, een strijder tegen dé Waarheid!

Hebben wij het al gezien, dat wij van nature de kwade strijd strijden? Al zijn we misschien erg godsdienstig, dan kunnen we toch nog een vijand zijn. Het bedenken des vleses is immers vijandschap tegen God. En als we in vreselijke gerustheid doorleven en niet écht geloven dat we de eeuwige dood

hebben verdiend, als er geen droefheid over de zonde naar God is en Christus niet nodig hebben tot verzoening van de schuld. Dan is al onze godsdienst vijandschap tegen God. *Wie niet vóór Mij is, die is tégen Mij.*

Hoe kan dat veranderen? Paulus zegt in onze tekst: *Strijd de goede strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, waartoe gij ook geroepen zijt*. Paulus wijst Timotheüs erop dat hij geroepen is tot de goede strijd. Door het Woord allereerst. *Strijdt om in te gaan door de enge poort.*

Ieder mens strijdt; om te léven. Maar die strijd verliezen we. Want wij hebben geen geweer in die strijd. En daarom is die strijd niet de goede strijd. De goede strijd wordt gekenmerkt door het goede einddoel. Ingaan door de enge poort, of zoals Paulus in onze tekst zegt: *grijp naar het eeuwige leven*.

De twee vermaningen in onze tekst zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. 'Strijden' en 'grijpen'. Het grijpen naar het eeuwige leven dat is een nadere aanduiding van de strijd des geloofs. *Strijd den goede strijd des geloofs, (dat wil zeggen:) grijp naar het eeuwige leven*.

Paulus gebruikt in zijn brieven zowel het beeld van een kampvechter in de arena, als van een hardloper in de renbaan. In onze tekst wijst hij op een

atleet, een hardloper. Iemand die er álles aan doet om als eerste bij het eindpunt te zijn. *Grijp naar het eeuwige leven.* In die tijd hing er bij de finish een lauwerkrans en de hardloper die er het eerst was, die greep die lauwerkrans. En als die prijs niet álles voor hem betekende, dan greep hij mis. En dat geldt nu ook in die geestelijke strijd. Dat moet een dóel hebben. *Het eeuwige leven.* En als we daar niet met inspanning van ál onze krachten mee bezig zijn, dan grijpen we mis. Hebt u al ernst met die welmenende en ernstige roeping tot de zaligheid gemaakt? Als we dat doen, echt álles op alles gaan zetten om dat eeuwige leven te grijpen, dan komen we er al snel achter dat de strijd des geloofs een zeer zware strijd is. Dan krijgen we te maken met tegenstanders. Daar is de wereld, met al zijn verleidingen en zorgvuldigheden. Daar is de duivel, de mensenmoordenaar, die een mens het eeuwige leven niet gunt. De grootste vijand, die zit van binnen: het eigen, verdorven ik. Het vlees dat een verbond heeft gesloten met de duivel en de wereld tegen God.

En als je nu écht gaat proberen om te strijden, om te grijpen naar dat eeuwige leven. Dan krijg je met die vijanden te maken. *Strijd de goede strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven.* Jawel, maar niet in eigen kracht. Dan verliezen we die strijd. En daarom zegt Paulus ergens anders: *ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.* Want hoe kan een mens grijpen, als hij zelf niet eerst gegrepen is? Hoe kan een mens aannemen, als hij zelf niet eerst aangenomen is? Hoe kan een mens geloven, d.w.z.: leunen en steunen op God als hij niet door diezelfde God gedragen wordt? Het wordt de lopers op de renbaan duidelijk: *het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.*

Daarom, die roeping waar Paulus hierover spreekt, dat is niet alleen de algemene en uitwendige roeping door het Woord. Maar het geheim achter het strijden van die goede strijd en dat grijpen naar het eeuwige leven, dat ligt in de inwendige, krachtdadige en onwederstandelijke roeping door de Geest. Vanuit Zijn eeuwig welbehagen roept God mensen in het strijdperk. Ze worden geroepen uit de dood tot het leven. Uit de duisternis tot het licht. Uit het

kamp van de duivel onder de banier van Koning Jezus. En die geestelijke, inwendige roeping, de levendmaking, die is onmisbaar om de goede strijd te kunnen strijden en om te kunnen grijpen naar het eeuwige leven. En in die inwendige roeping ligt ook de bekwaamheid tot het strijden en tot het grijpen. Want van die roeping geldt: *Hij die roept, is getrouw, Die het ook doen zal.*

En iedereen die uitwendig geroepen is, moet zichzelf onderzoeken of hij ook al inwendig geroepen is.

Of hij het werk van de Heilige Geest in zijn leven kan herkennen. Of we niet alleen door het Woord tot die strijd geroepen worden, maar of we ook herkennen wat Paulus zegt in Galaten 5 *Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander, also dat gij niet doet, hetgeen gij wildet.* Dan ga je opmerken, dat je vleselijk bent, en verkocht onder de zonde. Dan krijg je er lást van. En al heb je er dan nog geen erg in dat Gods Geest in je bezig is, maar je hebt er wél erg in dat het allemaal zo makkelijk niet meer gaat, dat zondigen en dat begeren. Je komt er dan ook pas goed achter dat er een duivel is. Ná zijn bekering, na de meest uitnemende openbaringen kreeg Paulus te maken met een engel des satans, die hem met vuisten sloeg. Hij moest in de goede strijd leren leven van Gods genade. *Mijn genade is u genoeg.* Dat betekent overigens niet dat een mens in de strijd geen taak heeft. In Efeze 6 spreekt Paulus over de wapenrusting Gods. En dan wijst hij op de uitrusting van een kampvechter. Die heeft een zwaard, een schild, een helm, schoei en een harnas. U begrijpt, ik kan daar nu niet bij stilstaan, maar samen-gevat kan gezegd worden dat Christus de wapenrusting Gods is. En datzelfde geldt van onze tekst. *Strijd de goede strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven.* Het is alles Christus in die tekst. Om het eeuwige leven te kunnen grijpen hebben we Christus nodig. Hij is het Middel tot dat leven en tegelijkertijd is Hij ook het Leven zelf. *Want dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen en Jezus Christus dien Gij gezonden hebt.*

Niet alleen is de goede strijd een strijd ín het geloof, maar het is ook een strijd óm het geloof. De strijd des geloofs is niet alleen ter verkrijging van het eeuwige leven, maar het is ook een opkomen voor en een verde-

digen van Gods Woord. Paulus spreekt Timotheüs in vers 11 aan als 'mens Gods'. En die aanspraak herinnert aan de Oudtestamentische uitdrukking 'man Gods', waarmee de gezanten van God werden aangeduid, de engelen en de profeten. Gezanten van God, die geroepen waren om het Woord van God te brengen. Timotheüs wordt door Paulus in de rij van de Godsgezanten van het Oude Testament geplaatst. Op meerdere momenten in deze brief wijst Paulus hem op zijn verantwoordelijkheid, o.a. in hoofdstuk 6:20 *O Timótheüs, bewaar het pand u toebetrouwd, een afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdel-roepen.*

De Stichting Bewaar het Pand is bijna 40 jaar geleden in ons kerkverband opgericht tot bevordering van de handhaving van de oude Gereformeerde beginselen. Met dankbaarheid mogen we zien dat zowel het blad als de Panddagen door de jaren heen behoudend en samenbindend hebben gewerkt. Veel is er in die achterliggende jaren geschreven en gesproken. Maar ondanks dat gaan de ontwikkelingen door. Het kan m.n. voor de oude garde weleens ontmoedigend zijn, als ze zien dat ons kerkverband op dit moment verder weg is van de oude Gereformeerde beginselen dan 40 jaar geleden. In toenemende mate is er oppervlakkigheid en wereldgelijkvormigheid te bespeuren. Veel Pandgemeenten zijn 'van kleur verschoten'. En erger zelfs. Openlijk wordt er afstand genomen van de dingen die onder ons volkomen zekerheid hadden. *Strijd de goede strijd des geloofs!* We zullen daadkrachtig en duidelijk moeten blijven spreken en optreden. Dat heeft Paulus ook gedaan. Die durfde uit te spreken dat hij Hymeneüs en Alexander aan de satan over had gegeven. Hij zag waar die aanvallen vandaan kwamen. Al die krachten die zich tegen Gods Woord en tegen de oude Gereformeerde beginselen opstellen zijn uiteindelijk satanisch. *Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de geestelijke boosheden in de lucht.*

Laten we bedenken dat de strijd rond de vrouw in het ambt en de homoseksuele relaties in de christelijke gemeente nog maar het begin is. Er ligt een heel pakket aan wensen te wachten. Opgesteld door een macht, die maar één wens heeft: het kruis van Christus tot een dwaasheid of een ergernis te maken. Ik heb tijdens een

studiedag persoonlijk één van de theologen, die zo graag onze kerken wil vernieuwen, horen zeggen, dat de verzoeningstheologie aan andere woorden en beelden toe is. 'De moderne gecultiveerde mens kan niets meer met bloed en met offers' zo zei hij. 'We zullen de betekenis van de persoon en het werk van Christus anders moeten formuleren'. Lezers, de vrouwenrechten en de homostandpunten zijn voor de duivel slechts bijzaken. Wat hij wil? Verijdelend dat mensen grijpen naar het eeuwige leven. En hij weet dat dit

onmogelijk is zonder het bloed des kruises. Daarom: laten we in die strijd om het geloof dat einddoel niet uit het oog verliezen. Persoonlijk en ambtelijk. *Hebt acht op uzelf en op de leer, volhard in deze; want dat doende zult gij én uzelf behouden én die u horen.* Als er een andere leer wordt verkondigd, dan kost ons dat het eeuwige leven. Als we persoonlijk niet die goede strijd strijden, tót het geloof en óm het geloof, dan grijpen we eeuwig mis.

M.A. Kempeneers

EFRAIM GETUCHTIGD

"Ik heb wel gehoord, dat zich Efraim beklagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd en ik ben getuchtigd geworden....". Jer. 31:18

Gods kerk op aarde is een strijdende Kerk maar ook een lijdende Kerk. Het strijden in de dienst van het evangelie brengt lijden met zich mee, maar er is ook een lijden door de tuchtigende hand van de Heere, dat een ieder die Hem vreest zal herkennen. De HEERE kastijdt, ... maar met mate. Jeremia spreekt over het weggevoerde volk in Babel. Het wordt 'Efraim' wordt genoemd. Het is het volk dat 'overgebleven is van het zwaard', dat niet omgekomen is toen Jeruzalem ingenomen werd. Het is de rest, en in het bijzonder wel die rest die in Babel tot bekering komt. Het is het volk waar Gods liefde naar uitgaat. Efraim, Gods eerstgeborene, Zijn dierbare zoon. Die getuchtigd moest worden en niet weinig lijden moest ondergaan. Het was nodig en Efraim heeft het nut er ook van leren verstaan. Van huis en haard verdreven, zucht het volk in den vreemde en klaagt. Het beklagt zich... Heeft het medelijden met zichzelf? Is het jaloers op hen die vrede en voorspoed hebben? Dat staat er niet. Efraim beklagt zich niet op de manier dat het het eigen leed uitvergroot.

Het is ook geen klagen over een ander dat de HEERE van Efraim hoort. Het klaagt niet over de Babyloniers die niets hebben ontzien. Klagen over een ander, o als er reden toe is, we mogen met alle klachten naar de Heere toe. Zelfs met onze klachten over medemens. Maar wat is het erg als dat alles zou zijn. Het is echter geen klagen over anderen, waar we

hier van lezen. Ook geen klagen over God. En toch is het God die in het leven van Efraim heel diep ingegrepen heeft. Hij heeft doen komen wat ze van Jeremia niet wilden geloven. De wegvoering. De verwoesting van stad en tempel. Efraim klaagt ... over zichzelf. Klaagt zichzelf aan. En dat heeft de Heere gehoord. 'Ik heb wel gehoord' Het staat er dubbel. Zéker heeft de HEERE het gehoord.

Als een straf, als een tuchting, als een kastijding heeft Hij het volk doen wegvoeren. En wie hier nu aan het woord zijn, dat zijn niet degenen die zelfs onder die slagen geen pijn hebben gevoeld en zich met Babel konden assimileren. Het is het overblijfsel dat in de tuchting Gods hand heeft gevoeld. Dat in die weg van lijden die die tuchting met zich meebracht, is gaan geloven dat de HEERE Zelf hen heeft getuchtigd. En dat was verdiend en dat was nodig. Vanwege de zonde, het ontzaglijke ongeloof en het zich afkeren van de Heere. Dat klaagt Efraim nu aan. Het heeft het ernaar gemaakt straf te moeten ondergaan.

In het vorige hoofdstuk lezen we dat de HEERE zegt: 'uw breuk is dodelijk'. 'Wat krijt gij over uw breuk? Het is om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn'. En dat heeft het volk dat in deze verzen aan het woord is nu ook beaamd. Het zou naar recht zijn als de HEERE nooit meer naar hen omkeek. Dat Hij een voleinding zou maken. Maar het wonder is dat de Heere nu van de vijanden van Efraim wel zegt dat Hij daar een voleinding mee zal maken, maar dat niet van het volk zegt. 'Ik zal u kastijden met mate,

maar u niet gans onschuldig houden.'

God slaat niet uit lust tot plagen. En alle lijden van Gods kinderen is overigens ook geen straflijden.

Maar dit element, de tuchtigende hand van de HEERE in ons leven, omdat we anders niet zouden leren de dingen die Efraim in Babel leerde, misschien herkennen we die in ons leven. 'Gij hebt mij getuchtigd en ik ben getuchtigd geworden.' Tuchting, ja daar had de HEERE alle reden toe. Maar het was een kastijding met mate. 'Het zijn de goedertierenheden des HEEREN dat we niet vernield zijn.'

In het Bijbelse woord tuchting klinkt mee dat het een doel heeft. Tuchting zoekt herstel. Zoekt genezing. Zoekt te brengen in de rechte verhouding. De HEERE tuchtigt om te corrigeren. Hoewel Hij recht heeft om van Zich af te slaan, slaat Hij naar Zich toe. Opdat de scheiding opgeheven wordt. De breuk hersteld wordt. Kunt u dat begrijpen? Een dodelijke breuk was het. En nu zegt de HEERE: Ik tuchtig u met mate en met die bedoeling dat de band weer hersteld wordt!

Misschien dat iemand zegt: in tuchting daar zit toch het element van straf in? Ja inderdaad. En laten we dat niet vergeten. Dat is in de opvoeding ook zo. Maar de Heere wil er mee leren. De kastijding in het lijden moet wat doen. En ik zou zeggen, als we lijden ondergaan in ziekte of in tegenspoed en het blijft zo stil vanbinnen, het doet niets, vraag toch of het tot God mag leiden. Tot bekering mag leiden. Wat uit mag werken. Dat deed het bij Efraim ook; het gebed: 'bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de HEERE, mijn God.' De diepe notie in dit Bijbelboek van bekering. Heenwending tot God. En breken met het kwade. Maar ook de inkeer tot zichzelf.

En ... er gebeurt wat, er gebeurt veel; Efraim buigt het hoofd. Bekeer mij, breng mij weder. 'Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de HEERE, mijn God'. Mogen we er van weten? Van die inkeer, maar ook van het belijden dat het nu alles door de Heere wordt gedaan zo dat wij ons dan ook metterdaad bekeren? Voor het eerst, maar ook verder op de levensweg? De HEERE deed het niet verkeerd. Hij deed het wijs en goed. Ik kan alleen mezelf maar aanklagen. Hij moest me wel kastijden. Ik was zo hardleers. Wonder dat het een kastij-

ding met mate was. Wonder dat het niet alleen straf was. 'God straft ons maar naar onze zonden niet.' Kastijding, ja maar met mate.

Het grondwoord voor tuchtiging komen we in de Bijbel ook tegen in de betekenis van: vergeldende straf. Dan denken we aan Jes. 53. Aan die diepe woorden: 'De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem'. De lijdende Knecht des Heeren heeft de straf zonder mate ondergaan. God hield Zijn kastijding niet in. Mateloos heeft Hij geleden terwijl Hijzelf geen zonde gekend noch gedaan had. Mateloos heeft Hij geleden toen Hij boog onder het Goddelijke recht. Om hen die naar recht voor eeuwig van God gescheiden zouden zijn voor eeuwig met God te doen zijn. Hij onderging daarom de straf, de eeuwige dood, de scheiding met Zijn Vader. Hij droeg de toorn ten volle. 'De straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem. Door Zijn striemen is ons genezing geworden.' De dodelijke breuk opgeheven.

Als daarop gezien mag worden, dan doet dat het hoofd nog dieper buigen. Tot kennis van het eigen hart gekomen, 'mezelf bekend gemaakt', heb ik berouw gehad, op de heup geklopt, zegt Efraim in Jer. 31. Tot erkenning gekomen wat er in mijn hart leefde en de smart er van beleefd, zodat ik schaamrood geworden ben. Het is werk van de Heilige Geest dat doet schamen en rouw bedrijven vanwege 'de smaadheid mijner jeugd'. Om de zonde van toen. Van lang geleden al. Maar ook om wie je bent en blijft in jezelf. En die schaamte doet je stil zijn, als je ziet 'en ik deed Hem - Die de straf droeg- al die jamm'ren aan'.

Gods kerk strijdt en lijdt. Lijdt aan zo heel veel. Lijdt vooral aan zichzelf. Aan eigen zonde en zwakheden, aan eigen ongeloof en geringe ijver, aan verborgen hoogmoed in het hart. Aan het kunnen leven buiten het tere gebedsleven om. Hoe erg als we er aan wennen en er niet aan lijden! Het lijden er aan is zo nodig. Opdat het komt tot het gebed vanuit de ootmoed tot de Heere. Opdat het leven met de Heere gekend wordt waarin Hij doet geloven dat de verdiensten van het lijden van Christus uit genade geschonken worden. Waarin ook geleerd wordt om smaadheid te lijden 'om Zijns Naams wil'. De apostel Paulus wijst er de Filippenzen op dat

ze uit genade gegeven zijn, in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven maar ook voor Hem te lijden. Dan geeft de HEERE ook kracht om het op een waardige wijze te dragen.

Tenslotte; twee opmerkingen;

1. Lijden hoort bij het ware strijden. Maar laat niemand zeggen: dan zoek ik het nieuwe leven maar niet, want dan krijg ik het zo moeilijk, ik wil dit niet. Ach, van nature wil niemand het leven waarin hij zich leert schamen voor God. Maar denk niet dat het een benauwd en treurig leven is. De Heere geeft vreugde in het dienen. Hij geeft vreugde in het kennen. Wat dacht u en jij, als Gods liefde gekend mag worden zou dat geen vreugde geven? 'Efraim, Mij een dierbare zoon', zegt God. Ik denk aan hem. Ik zal Mij zeker over hem ontfermen. Dan heb je een goed leven. Daar kan de hele wereld niet tegen op.

2. Aan alle lijden komt een eind. Behalve aan het straflijden in de hel. Daarom de klem om de Heere te zoe-

ken. Kiest dan heden wie u dienen zult. Kom tot inkeer en doe belijdenis van uw zonden. Bid erom dat Hij u en jou brengt waar je zelf niet komen kunt.

Aan alle lijden van Gods kinderen komt een einde. Het lijden van het aardse leven. Ziekte en pijn, het gaat voorbij. Eenzaamheid en smart. Maar ook alle innerlijk en geestelijk lijden.

In het begin haalde ik iets aan wat Paulus over het lijden heeft geschreven. Ik denk nu aan dit woord uit Rom. 8: 'want ik houd het daarvoor, dat het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden' (Rom. 8:18). Het komt, de heerlijkheid die eeuwig duurt, waar geen gevolgen van de zonde meer zijn, waar geen overblijvende zonden meer zijn, maar waar eeuwig Hem de eer en de lof gegeven wordt die Hij zo waard is. De Drieënige God, Vader, Zoon en Heilige Geest.

B. Aarnoudste

HEILIGE ONVERDRAAGZAAMHEID

Slotwoord ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand' 17 september 2005

Een roomse stem

In een krant stond een artikel van de hand van een roomse priester, Antoine Bodar, die homoseksueel is. Hij schrijft ondermeer: "Loonstra kiest in zijn boek, omdat alternatieven volgens hem niet houdbaar zijn, voor het toelaten van homorelaties in liefde en trouw. En dan ook met voorbede in de kerk. Bodar: 'Die keus maak ik dus niet.'" Bodar vindt het standpunt van de Roomse kerk glashelder: "het komt neer op het bekende 'je mag het wel zijn, maar niet doen'". Hij kan zich er prima in vinden dat het huwelijk alleen is voor een man en een vrouw.

Teksten uit Leviticus en Romeinen heeft hij daarvoor niet nodig.

"Genesis is voor mij het mooiste. De mens is geschapen als man en vrouw. Mannen zijn niet bedoeld voor mannen." Dat is duidelijke taal, niet voor tweërlei uitleg vatbaar. We zouden er aan toe kunnen voegen: en vrouwen zijn niet bedoeld voor vrouwen. Wel leeft Bodar mee met hen die worstelen met deze zaak. Hij zegt van

zichzelf dat hij op de kansel een leeuw is en in de biechtstoel een lam.

Uitoefening van de tucht

In Efeze was sprake van heilige onverdraagzaamheid. Er staat immers in Openbaring 2:2 "en dat gij de kwaden niet kunt dragen." Er was heilige onverdraagzaamheid in de gemeente van Efeze ten aanzien van afwijkingen in leer of leven. De kerkelijke tucht werd uitgeoefend. Dat is prijzenswaardig. Zo dient er ook vandaag heilige onverdraagzaamheid te zijn ten aanzien van afwijkingen in leer of leven. De leer der Nicolaiten werd te Efeze gehaat (vs. 6): zij leerden dat hoererij geen zonde was en dat afgodenoffer te eten geoorloofd was. Dit werd te Efeze niet verdragen, maar bestreden.

Onverdraagzaamheid staat in onze tijd niet hoog genoteerd. Het tolereren, het toelaten van bepaalde zaken, staat beter aangeschreven. Men is er huiverig van een ander zijn mening op te leggen. Dat is niet alleen zo in het maatschappelijke leven, dat is ook in het kerkelijke leven doorgedrongen. Maar de Heilige Schrift is duidelijk in de eisen die gesteld dienen te worden

aan leer en leven. Bij afwijkingen dient er gewaarschuwd te worden, dient er opgeroepen te worden tot bekering en dient de tucht uitgeoefend te worden.

Verslapping in de tucht

We lezen in Openbaring 2:4 "Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten." De kanttekening zegt daarvan: "Dat is, uw eerste ijver in het oefenen van uw ambt en van de werken der liefde, gelijk vs. 5 verklaard wordt." Er was verslapping opgetreden. Verslapping in het optreden tegen de leer der Nicolaïeten.

Verslapping in de uitoefening van de tucht. Zou dit ook in onze kerken niet het geval zijn? Vroeger werd er eerder opgetreden tegen afwijkingen in leer en leven dan in het heden. Er wordt in onze tijd minder tucht uitgeoefend dan in vroeger dagen. De Heere roept op tot bekering daarvan. Bekering van verslapping in tuchtuitoefening was nodig te Efeze en is ook in onze kerken nodig. Indien er geen bekering komt van verslapping in de tuchtuitoefening zal dit ernstige gevolgen hebben. Dan zal de Heere de kandelaar van zijn plaats weren. Dan zal de gemeente uit Efeze worden weggenomen. Dienen wij die waarschuwing niet ter harte te nemen?

Zal de Heere niet gaan wijken van onze kerken als wij de waarschuwendende woorden gericht tot Efeze niet ter harte nemen?

Verootmoediging

Er zou heel veel te noemen zijn als het gaat over afwijkingen in leer en leven. We denken bijzonder aan de geruchtmakende publicatie van dr. Loonstra 'Hij heeft een vriend.' Het daarin verwoorde standpunt dient op bijbelse gronden duidelijk afgewezen te worden. Er is geen enkele tekst in Gods Woord die homoseksueel gedrag goedkeurt. Hier is daadkracht nodig. Daarbij dient bedacht te worden dat het niet gaat om de veroordeling van een persoon, maar wel om de veroordeling van diens opvattingen en bekering daarvan. Wanneer we zien op onze kerken is er alle reden tot verootmoediging en gebed. Is het niet aangrijpend wanneer er niet duidelijk twee wegen geleerd worden, wanneer het wonder, de werkelijkheid en de noodzaak van wedergeboorte en bekering niet duidelijk gepredikt worden? Is het niet ontstellend wanneer de doodsstaat van de mens niet functioneert in de prediking en wanneer

de drieslag van ellende, verlossing en dankbaarheid tekort wordt gedaan? Een teken hiervan kan zijn wanneer ambtsdragers op huisbezoek gaan met het thema 'geloofsgroei.' Daarmee zeggen we niet dat er geen geloofsgroei is en dient te zijn. Maar het is verkeerd, ja onbijbels, wanneer men ervan uitgaat dat allen die bezocht worden ware gelovigen zijn. Denk maar eens aan de gelijkenis van de Zaaier. Niet alle zaad valt in weltoebereide aarde. Mag dit alles verdragen worden? Wanneer we de preken in onze kerken in het algemeen gesproken eens leggen naast de eerste jaargangen uit 'De Levensbron' valt dit niet in het voordeel van de huidige preken uit.

Welbehagen

Er zijn veel verontrustende ontwikkelingen in onze kerken. Maar ondanks alles gaat de Heere voort met de volvoering van Zijn welbehagen. Dat kan de satan niet tegenhouden. Dat kan de wereld niet verhinderen. Al is het

hart van een zondaar nog zo verdorven, waar de Heere gaat werken naar Zijn eeuwig en vrijmachtig welbehagen, wordt dat harde hart verbroken, worden oren doorboord en ogen geopend. Het welbehagen Gods zal door de Hand van de Zoon van God gelukkig voortgaan totdat de laatste zal zijn toegebracht. Dat geeft hoop en verwachting voor onze tijd. Maar dat sluit de menselijke en de kerkelijke verantwoordelijkheid niet uit. Wat de kerken betreft is er alle reden tot verootmoediging en schuldbelijdenis voor het Aangezicht des Heeren vanwege de vele afwijkingen in leer en leven. Ook is verootmoediging nodig omdat er verslapping is gekomen in het daadkrachtig optreden tegen afwijkingen, in het uitoefenen van de kerkelijke tucht. Moge de Heere Zich ontfermen over de kerken waarin Hij ons in de weg van Zijn voorzienigheid een plaats heeft gegeven. De bede stijge op: Uw Koninkrijk kome.

A. van Heteren

IN DE DIENST VAN DE HEERE.

Blijvend

Het staan in de dienst van de Heere is een gunst. Dit wordt door een geroepen dienaar beleeden. En dat maar niet een enkele keer. Het is een levensbelijdenis. Bij het toenemen van de dienstjaren neemt de erkenning niet af. Zij wordt sterker. Want de Godskennis en de zelfkennis zijn niet beperkt tot het persoonlijke leven. Zij werken en spreken ook in het ambtelijke leven. De eisen van de Heere blijven staan. Het hele leven door. En wat de Heere vraagt in het ambtelijke leven is veel. Ontzaggelijk veel. Het woord van de Heere wijst erop. Maar tot sterkte tot bemoediging, tot aansporing staat er: 'Hij Die u roept is getrouw, Die het ook doen zal.' De ervaring daarvan leidt tot verootmoediging en tot het gebed: Heere, neem mij maar zoals ik ben en maak mij zoals U mij hebben wilt. De verwondering en de aanbidding waartoe Paulus kwam blijven niet onbekend. Aan Timotheüs schrijft hij: en ik dank God Die mij bekrachtigd heeft namelijk Christus Jezus onze Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft mij in de bediening gesteld hebbend. 1 Tim. 1:12. We weten dat Paulus het niet altijd even gemakkelijk gehad heeft. Soms zeer zwaar. Veel moest hij door-

staan. Conflicten waren niet van de lucht, aantijgingen, beschuldigingen bleven hem niet onbekend. De zorg voor al de gemeenten greep hem dagelijks aan. Hij droeg mee een doorn in zijn vlees. Een engel des satans was bij hem en sloeg hem met vuisten. De belijdenis: ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees geen goed woont, was geen schijn vrome belijdenis, maar een levenswerkelijkheid. Echter de Heere liet zich niet onbetuigd. Hij kon belijden, wat in het eerste vers van 1 Tim 1 staat: Paulus een apostel van Jezus Christus naar het bevel van God onze Zaligmaker en de Heere Jezus, Die onze Hope is. Welk een belijden! Geen leus. Maar genade, en zo levenshoop en kracht. Vandaar dat hij zegt: ik dank Hem Die mij bekrachtigd heeft. De apostel dankt dat Jezus hem zoveel kracht heeft geschonken. Wanneer Paulus het verder hierover heeft dat de Heere hem getrouw geacht heeft en hem in de bediening gesteld heeft, dan bedoelt hij niet, dat Christus hem op grond van zijn gebleken betrouwbaarheid als Zijn dienaar geroepen heeft. Dit zou in tegenspraak zijn met wat hij later heeft geschreven: Die, namelijk Christus Jezus, ons heeft zalig gemaakt en geroepen heeft met

een heilige roeping niet naar onze werken maar naar Zijn eigen voor-nemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen. 2 Tim. 1:9. Ootmoedig, met schaamte, wordt beleden dat Christus Jezus in Paulus ondanks zijn vijandschap tegen de Heere, vertrouwen heeft willen stellen. Mij is barmhartigheid geschied, zegt Paulus. Alles wat geschied is, is door Hem alleen, om het eeuwig welbehagen. Wanneer Calvijn op de uitspraak "mij bekrachtigd heeft" ingaat, schrijft hij: door dit woord heeft Paulus niet alleen bedoeld, dat hij geschikt zou zijn, maar tegelijkertijd vat hij daaronder samen de voortdurende verlening van genade. Want het zou ook niet genoeg geweest zijn, dat hij eenmaal tot gelovige verklaard was, indien Christus hem niet door Zijn onafgebroken hulp versterkt had. Hij bekennt dus dat hij beide door de genade van Christus heeft: dat hij eenmaal verheven is en dat hij voortdurend blijft in zijn staat. Welk een hart onder de riem voor Timotheüs en alle geroepen dienaren. Welk een stimulans om biddend in afhankelijkheid, vertrouwend op de Heere verder te gaan. De Heere blijft de Getrouwe. Zeker zegt Hij: zijt getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens. Volharding verwacht de Heere, maar Hij geeft genade om het te doen. Het werk kan zwaar, moeilijk zijn. Tot bemoediging schrijft Paulus: zo dan mijn geliefde broeders! Zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk van de Heere, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere. Regelmatig is de Heere nabij. In al het gevraagde werk. Hij beschaamt nimmer. Hun geeft Hij moed en krachten die hopen op Hem wachten. Soms laat de Heere Zich bijzonder niet onbetuigd. Schriftwoorden worden beleden. Het 'Hij' in psalm 23 wordt onderstreept. Wat doet de insluiting in het Woord van de Heere. Het spoort aan om steeds te kennen in de bediening wat de Heere vraagt: dat het Woord het voor het zeggen heeft! Dat men zelf schuil mag gaan achter het Woord. Slechts dienaar zijn. Maar dienaar van het Goddelijke Woord. Meer wil men niet zijn. Alhoewel het wonder groter wordt dat men het mag zijn. En dat de Heere geen ontslag geeft. De roeping des Heeren is onberouwelijk. Voor heel het leven. Aan dit leven komt eenmaal een einde, ook voor een predikant. Als genade werkt, wordt verstaan dat

genade onmisbaar is voor het leven en voor het sterven. Tot in eeuwigheid. En wanneer het einde komt is daar een arme zondaar maar begenadigd in Christus Jezus. In dit verband las ik bij prof. Wisse het volgende: de Werkendamse predikant ds. Groenewegen lag op zijn sterfbed. Kort voor zijn heengaan kwam er een mededienaar van het evangelie hem bezoeken, die hem vroeg: wel broeder, hoe ligt ge er nu voor? Kostelijk als kinderen van God, ook predikanten, ja die vooral, elkaar vragen naar de geestelijke welstand. Ach wat wordt dit weinig gedaan. In onze dagen is, "alles" zo bekeerd, zo wel verzekerd. Het wordt er tenminste alles zo voor... gehouden. Een dominee, een ouderling, een diaken, hun vrouwen, een christelijke onderwijzer, een president van een christelijke vereniging, enz., wel die zijn immers allemaal bekeerd. Vanzelf toch, foei, om daaraan te twifelen. Maar deze echte leraar vroeg dan aan ds. Groenewegen hoe hij ervoor lag. En wat denkt u dat ds. Groenewegen antwoordde? Wel broeder, ik lig hier ellendig, arm, jammerlijk, blind en naakt en daarom ben ik geschikt voorwerp voor de Heere Jezus. Dit woord stelde in het licht, dat ds.

Groenewegen de boodschap die hij tijdens zijn leven had te brengen, goed had begrepen. Gelukkige gemeenten, die zulke leraren hebben, die een mens in zijn ellende en verlorenheid mochten preken, maar om dan juist in die toestand de rijkdom van een volle Christus te bedienen. Aldus prof. Wisse. Wie als dominee het verstaat, kent en beleeft zal op aarde wel het dienstwerk beëindigen, maar krijgt geen ontslag van de Heere Christus. Het dienen zet zich voort. Wat op aarde de lust geworden is, zal in eeuwigheid het leven zijn. Want er staat geschreven: zij zullen voor de troon van God zijn en Hem dienen dag en nacht in Zijn tempel. Ze hebben hun vuile klederen gewassen in het bloed van het Lam. En daardoor zullen ze eeuwig staan en hun Heere juichend dienen. En daar 's Heeren dienaren op aarde zich één wisten met allen die een even dierbaar geloof hadden ontvangen (2 Petrus 1:1) zullen zij samen als priesters de Heere dienen. Altijd doen waar de Heere recht op heeft. Hallelujah. Lof zij de Heere. Eeuwig in Zijn dienst. Welk een wonder, genade alleen.

M.C. Tanis

SABBAT EN ZONDAG (7)

Tot nu toe hebben we de twee eerste hoofdstukken besproken van de brochure 'Zondagsarbeid'. Daarin kwamen de schriftgegevens aan de orde en in grote lijnen de kerkgeschiedenis. Er volgen nu nog vier hoofdstukken. Die wil ik nu in kort bestek aan de orde stellen.

Nieuwe confrontatie.

Het derde hoofdstuk beschrijft hoe in de huidige maatschappij in toene-mende mate bedrijven zich genoodzaakt zien volcontinu te draaien. Zondagsarbeid komt steeds meer voor. Het is niet zo eenvoudig om vandaag te omschrijven wat noodzakelijke en niet-noodzakelijke arbeid is. Vroeger was dat duidelijk gekoppeld aan de zorg en het levensonderhoud voor mens en dier. Winkels kunnen op zondag worden opengesteld. Bedrijven draaien vanwege economische motieven volcontinu door: hun machinepark is te duur om een dag stil te staan. Noodzakelijke arbeid betekent vandaag vooral: econo-

misch-noodzakelijk. De overheid heeft de mogelijkheden voor zondagsarbeid verruimd, bijvoorbeeld door de Winkeltijdenwet. Zij die moeite hebben met zondagsarbeid komen soms voor een heel moeilijk dilemma te staan – en staan daar soms ook alleen mee.

Denken in de samenleving

Het vierde hoofdstuk gaat in op de verandering van denken in onze samenleving. Het spreken van de kerk heeft aan betekenis voor de samenleving afgenomen. Het economisch denken is de beheersende factor geworden. De werkdruk is toegenomen, ook al is er ook meer vrije tijd gekomen. Het welvaartsniveau moet op peil gehouden worden. Het consumptiepatroon bepaalt voor sommigen de waarde van hun mens-zijn. Vrijetijdsbesteding vindt veel op zondag plaats, recreatieve, sportieve en culturele evenementen worden op zondag georganiseerd. De kerkdiensten lijden eronder.

Waarde van de zondag

In het vijfde hoofdstuk beschrijven deputaten de waarde van de zondag. De zondag heeft een grote waarde voor kerk en samenleving. De grote waarde van de zondag ligt in het samenkomen van de gemeente. De gemeente gedenkt de opstanding van Christus. Vervolgens mogen wij op de zondag denken aan de zorg van God in ons dagelijks leven. Ook is de zondag een voorsmaak van de volmaakte rust. De zondag heeft ook waarde voor de samenleving. Een rustpunt in de tijd is voor ieder van belang. Een gezamenlijke rustdag kan gezien worden als een begrenzing van de claim die de economie op mensen legt. Bovendien zijn we verantwoordelijk voor het milieu. De schepping moet ook nog tot rust kunnen komen. Deputaten vatten hun boodschap in dit hoofdstuk samen als zij schrijven: 'Ondertussen zien wij de zondag als een teken van het rijk van God dat gekomen is en komen zal. Het respecteren van de zondag laat zien dat wij ons niet laten beheersen door de Mammon.'

Kerkelijk handelen

In het laatste hoofdstuk gaan deputaten in op de verantwoordelijkheid van de individuele christen en die van de kerkenraad. Er is een spanning tussen enerzijds de noodzaak tot bijwonen van de kerkdiensten en anderzijds de vrijheid van de christen: *hij is niet aan een bepaalde dag gebonden en heeft de vrijheid tot het verrichten van noodzakelijke arbeid.*

Terzijde merk ik op dat m.i. in deze zin de visie die in deze brochure wordt uitgedragen kernachtig tot uitdrukking komt. Een zin waar heel wat kritische kanttekeningen bij te maken zijn. Ik kom daar later nog op terug.

De definitie van 'noodzakelijke arbeid' is moeilijk te geven. Er is geen maatstaf waaraan dat kan worden afgemeten. Werknemers en werkgevers moeten in hun eigen geweten overtuigd zijn. Het geweten richt zich wel op Gods Woord. In de gemeente moeten we elkaar (kunnen) aanspreken op standpunten in het licht van de Schrift. Daarbij zullen we elkaar niet op voorhand veroordelen op het enkele punt van de invulling van de zondag.

De taak van de kerkenraad is te waken tegen libertinisme enerzijds (ieder doet wat goed is in zijn ogen) en farizeïsme anderzijds (de viering

van de zondag wordt een last vanwege het raakt niet, smaakt niet, roer niet aan).

In verkondiging, catechese, pastoraat en diaconaat moet de betekenis van de zondag aan de orde worden gesteld en dienen gemeenteleden met raad en daad te worden bijgestaan. Ook op gesprekskringen en wijkavonden kan erover doorgesproken worden.

Goed luisteren en niet te snel veroordelen is daarbij het devies.

Als de kerkenraad van mening verschilt met een broeder of zuster die zijn zondagsarbeid meent te kunnen verantwoorden, moet de kerkenraad dat verschil van mening niet op de spits drijven. Het gesprek moet gaan- de blijven. Eventueel zelfs in classicaal verband. Tucht vindt (slechts) plaats door prediking en pastoraat. Zondagsarbeid is op zichzelf geen ergerlijke zonde. De eerste christenen deden het immers ook.

Er kunnen praktische nadelen kleven om iemand die zondagsarbeid verricht te kandideren voor het ambt. Maar principieel hoeven er geen bezwaren te zijn. Wel moet er gelet worden op de voorbeeldfunctie.

Tot zover de weergave van het betoog in de brochure.

Samenvattend kunnen we zeggen: als het gaat over zondagsarbeid moet volgens deze brochure ieder in zijn eigen gemoed verzekerd zijn. Je kunt er moeilijk wat van zeggen. Ga om die mensen heen staan, wijs ze niet af.

Kun je nog wel van zonde spreken, van ontheiliging van de dag des Heeren, zo vraag ik mij af? Het antwoord op mijn vraag krijg ik op p. 19: zondagsarbeid is op zichzelf geen ergerlijke zonde. Op de bladzijde daarvoor is gewezen op mensen die louter werken voor het grotere huis of de derde vakantie. Dat is natuurlijk wel ergerlijk. Of handel in gokkasten. Maar voor zondagsarbeid tonen deputaten veel begrip.

Op bladzijde 17 zeggen deputaten ineens iets wat eigenlijk niet past in hun betoog: 'Als de kerkenraad de indruk heeft dat een lid van de gemeente zich weinig gelegen laat liggen aan het gebod van God, dan moet hij de betrokkene daarop aanspreken.'

Daarbij mag het gemeentelid gewezen worden op zijn verhouding tot

God, zijn directe naasten en de gemeente.'

Welk gebod bedoelen deputaten nu ineens? En wat is nu eigenlijk concreet dat aanspreken? Bedoelen ze hier toch het vierde gebod: 'Gedenk de sabbatdag dat gij die heiligt'? is het dan toch zo dat wij heilig verplicht zijn om de dag van de Heere te eerbiedigen en te heiligen, apart te zetten, af te sonderen, niet naar eigen goeddunken in te richten? Heeft God ons Zijn geboden gegeven om ze te bespreken of om ze te gehoorzamen? Staat deze zin niet op gespannen voet met wat op p. 16 werd geschreven: 'Wie de eer van God zoekt in zijn invulling van de zondag, wie zal hem dan veroordelen? Ieder moet handelen naar eigen overtuiging.'

Ik word een beetje moe van dit soort redeneringen, omdat ik de duidelijkheid mis.

Bovendien vraag ik mij af of achter heel deze visie niet een zeer optimistische kijk zit op de zogenaamde en hooggeroemde vrijheid van de christen. Of anders gezegd (want de vrijheid van de christen is zeker een groot goed) of datgene wat in feite voortkomt uit eigenwilligheid (ik maak zelf wel uit hoe ik de zondag doorbreng, één keer naar de kerk, verder wat recreëren; en werken op zondag hoef je ook geen zonde meer te noemen) niet ten onrechte op de noemer van de vrijheid van de christen wordt gezet. Te weinig wordt rekening gehouden met het bijbelse principe dat de wedergeboren christen nog steeds tot alle boosheid geneigd is en niet zijn geweten als een feilloos instrument kan raadplegen. Ons geweten moet genormeerd zijn aan Gods wet. En juist de relatie tussen onze zondagviering en de betekenis van het vierde gebod wordt mijns inziens in deze brochure niet duidelijk uitgelegd. Waarom hebben deputaten niet een heilige ijver gevoeld om een dam op te werpen tegen het verder afbrokkelen van de zondagsheiliging in plaats van door vaagheden dit proces ongehinderd door te laten gaan?

Hij dat is de christen is niet aan een bepaalde dag gebonden, zo lees ik in de brochure. Daar kan ik moeilijk iets anders uit destilleren dan dat je niemand kunt verplichten om de zondag als dag des Heeren te heiligen. Neem je de woensdag (omdat je zelf op zondag moet werken) dan heb je het ook goed gedaan. In de Vrijgemaakte studieverenigingen hebben we op dit punt duidelijker antwoorden kunnen lezen: het is niet

zomaar dat juist de eerste dag van de week als de dag des Heeren is gehouden door de christelijke kerk. Hoewel je niet rechtstreeks uit het Nieuwe testament kunt afleiden dat de zondag in de plaats van de sabbat is gekomen, is het toch onder de kenmerklijke besturing van de Heilige Geest en naar de wil van de verheerlijkte Christus gebeurd dat op de dag van Zijn opstanding de christelijke gemeente samenkomt. Dat schept ook heilige verplichtingen voor de christen en is het geen zaak meer van

vrijheid, nog minder van vrijblijvendheid.

Nu ik de brochure met u in grote lijnen heb doorgenomen, zijn er toch nog een paar zaken die het waard zijn om nader te onderzoeken en voor het voetlicht wil halen. Vooral de mening van Calvijn en de traditie van de nadere reformatie. Daar heb ik nog een paar artikelen voor nodig. Ik hoop maar dat u dit nog niet moe bent.

H. Korving

VRAGENRUBRIEK

Van lijden, straf en kastijding.

Op 1 september j.l. overleed de heer J. de Vries uit Damwoude. Hij legde ons nogal eens een vraag voor om in de vragenrubriek te behandelen. Het waren altijd bijzonder mooie vragen, waarover hij zelf goed had nagedacht, waarop hij het antwoord ook wel meende te weten, maar waarvan hij het ook nuttig vond om ze in ons blad te bespreken. Hij is op 94-jarige leeftijd het land der ruste binnengegaan, waar geen vragen of raadselen meer bestaan en waar hij nu eeuwig zingen mag van de wegen des Heeren. We zullen thans proberen zijn laatst gestelde vraag te beantwoorden over het verband en het onderscheid tussen het lijden, straf en kastijding. Moet Gods kind, ondanks het feit dat Christus voor hem de straf droeg, toch ook nog straffen ondergaan?

Er is in de wereld veel lijden. De oorzaak daarvan ligt in de zonde: Op de bodem aller vragen, ligt der wereld zondes Schuld. Dat verband mogen wij niet uit het oog verliezen. Er is in deze wereld veel disharmonie. Die is door de mens veroorzaakt. Bij Gods kind moet de nood in en van de wereld ook schuld worden!

Er zijn veel raadsels, veel waaroms. Als we echter van de werkelijkheid van de zonde uitgaan, is het onbegrijpelijke niet het kwaad, het lijden met zijn waaroms, maar het onbegrijpelijke wordt het geduld van God, Die ons zo verdraagt. De zonde is zo ernstig, dat het de eeuwige toorn Gods oproept. In het licht daarvan is het een groot wonder dat we er nog

mogen zijn. Door het werk van de Heilige Geest wordt het mij ook een groot wonder.

Het geheim van Gods verdraagzaamheid, Zijn goedheid en geduld in het algemeen, en Zijn bijzondere liefde tot Zijn volk, ligt in het offer op Golgotha.

Het kruis, en in het verlengde daarvan, de opstanding, laten ons zien wat God aan het kwaad, de zonde en haar gevolgen, gedaan heeft, en het bergt een belofte in zich wat God nog doen zal. Voor wie in de Gekruisigde gelooft, is er de verlossing van de schuld, de macht en de gevolgen van de zonde. Voor wie Hem in ongeloof verwerpt geldt dat de toorn Gods eeuwig op Hem blijft.

Niemand heeft ooit geleden zoals de Man van smarten. Maar zo kan Hij ook dicht bij hen die lijden zijn, om hen als medelijdende Hogepriester te kunnen ondersteunen. Zij die lijden moeten van hun kant ook kracht bij Hem zoeken. Dan zullen zij ook getroost worden. Zeker vanwege het feit, dat zoals Hij door lijden tot de heerlijkheid ging, ook de Zijnen door lijden en verdrukking heen, tot de heerlijkheid zullen geraken. Christus verwierf die heerlijkheid uit verdienste, vanwege Zijn lijden. Gods kind ontvangt die heerlijkheid uit genade, door de verdienste van Christus.

In de Psalmen horen we heiligen klagen onder en over het lijden. De waaroms kom je daar tegen. Bij het kruis van Christus komt men tot geloofsovergave. Het geloof maakt de vele vragen en waaroms niet doorzichtig, zodat wij Gods doen volkomen gaan begrijpen, maar ze komen

wel in een heerlijk perspectief te staan: na dezen zult gij het verstaan!

Het lijden dat ons overkomt kan een straf van God zijn. Bijbels gezien hoort de straf bij de zonde. Een bepaalde zonde, of de zonde in het algemeen. Het volk Israel werd dikwijls gewaarschuwd dat hun zonde niet ongestraft kon blijven en werd daarom tot bekeering opgeroepen. Hij wil van de eeuwige straf bevrijden!

Maar er bestaat ook lijden dat iets anders is dan straf. Het kan voor Gods kinderen een leerschool zijn, om ze te vormen, iets af- of aan te leren, kortom: kastijding. Kastijding heeft nut en draagt vrucht. Dat doel voor ogen te houden, doet ons de kastijding als Vaderlijke liefde zien. Hij heeft de heiliging van Zijn volk op het oog.

Kastijding is dus correctie. Het lijden van Christus was geen kastijding in deze zin. Hij behoefde immers niet vanwege de een of andere zonde gecorrigeerd te worden! Hij droeg de zonden van anderen, en droeg voor hen de strenge straf van God. De helse straf voor zondaren is evenmin kastijding. Daar is geen enkele sprake van Vaderlijke liefde in de hel.

Die Vaderlijke kastijding wordt door de gelovigen dikwijls wel als een straf ervaren. Dat is logisch. Zij zien immers bij ontdekkend licht het verband met hun zonde. Daarom zien zij de kastijding ook als een rechtvaardige straf. Denk aan David, Psalm 51. Zo kan Gods kind, terwijl Hij in liefde, tot zijn nut, wordt gekastijd, toch ook de toorn Gods over zijn zonde ervaren. En toch kan Hij God ook om Zijn rechtvaardigheid lief hebben. "Ik ben Uw gramschap dubbel waardig", beled David, hoewel hij de toezegging reeds had: Uw zonden zijn weggenomen! Zo gedenkt God in de toorn aan Zijn ontfermen.

Soms is het meer een beproeving dan een kastijding. Denk aan Jozef en aan Job. Een beproeving wordt gezonden opdat Gods almacht, of wijsheid, of genade des te heerlijker uitkome. Beproeving moet brengen tot vertrouwen in God, terwijl er nog geen uitkomst is en tot aanbidding van God, als de uitkomst er mag zijn. Zo kan de beproeving leiden tot versterking van het geloof; denk bijvoorbeeld aan Job, die in het midden der ellenden de Naam des HEEREN mag loven en op de ashoop van zijn Verlosser mag zingen!

Dan is er ook nog het lijden om Zijn Naam! Zij hebben Mij gehaat, zij zullen ook u haten. In dat lijden ligt blijd-

schap, omdat juist in dat lijden de liefde van en tot de Heere Jezus, Die eens Man van smarten was, kennelijk ervaren mag worden. De discipelen werden gegeseld, maar waren desondanks verblijd, omdat zij ter wille van de Naam van hun Heiland smaadheid hadden geleden. Het geloof in God, temidden van de duisternis der beproeving, het zingen van Psalmen in de nacht, is Godeverheerlijkend.

Tenslotte: er kunnen nog vele raadse- len blijven. Maar God wordt als een Toevlucht ervaren, Die kracht geeft

AANGESPOORD – JONGEREN EN OUDEREN IN EÉN GEMEENTE

Aansporing!

'Piep', een mobieltje laat weten dat er een berichtje bezorgd is. Lars, net 16 geworden, haalt zijn mobieltje voor de dag om te kijken wie hem iets te vertellen heeft. 'Ey, km je ok vrij. avond, om 18:30 by d kerk en r = in ieder geval 1 BBQ d rest zie je wel.' Afzender: JV- bestuur.

Nu ja, hij zal er eens over denken of hij zal gaan. Toen hij jarig was, had hij al een mailtje gehad om hem te felicite- ren en daarin nodigde de JV hem uit om in het nieuwe seizoen ook op de vereniging te komen. *Samen bijbelstu- die doen, gesprek over dingen die je bezig houden, een actie ofzo en natuurlijk met hemelvaart het JV- kamp!!* Dat zijn zo ongeveer de dingen die hem over de streep moeten halen.

Aansporing

Carolien is leidinggevende van de meisjesclub in haar gemeente.

Achttien meisjes van 10-12 jaar zijn lid van de club en komen trouw iedere woensdagavond bij elkaar. Op dit moment bereidt ze zich voor op het nieuwe seizoen. Wat zullen ze gaan behandelen? Welke meisjes zijn er in de afgelopen tijd tien geworden en kunnen erbij komen? Ze belt haar col- lega leidinggevende op voor een afspraak om samen het programma voor het nieuwe seizoen te maken. Een leuke startmiddag organiseren ze samen met de jongensclub. Hoewel ze het allemaal best druk hebben, zijn alle leidinggevers weer enthousiast als ze met elkaar de voorbereidingen bespreken en de taken verdelen.

Aansporing?

Kinderen en jongeren worden in deze tijd van het jaar aangespoord om

naar kruis. Om Christus' wille kan hij de bitterheid van het lijden wegne- men, hoewel Hij de doorn in het vlees niet wegneemt. Asaf ontmoette God in het heiligdom en daar kreeg zijn aangevochten ziel rust. Het lijden ver- bindt aan God. De aarde gaat naar de achtergrond, God van de hemel meer naar de voorgrond. Tot de dag komt, dat God alle tranen van de ogen zal afwissen.

K. Hoefnagel

allerlei dingen te gaan doen. School en studie vragen om aandacht en regel- maat. Daarnaast is er de sportclub, de vriendengroep en dat kost ook tijd. Zo net na de vakantietijd lijkt het wel of elke minuut bezet is. Tenslotte is er ook nog de kerk. Ouders vinden het wel belangrijk dat hun kinderen naar de catechisatie gaan en doen hun best om ze daar ook naar toe te krijgen. En dan ... komt er ook nog eens een uit- nodiging van de vereniging. Tsja, dat is toch alleen voor liefhebbers?? Een voorzichtige poging van vader: 'Jantine, ga er gewoon eens kijken, dan kun je altijd nog kiezen of je wel of geen lid wordt'.

Ouders

Soms lijkt het erop dat ouders bang zijn om hun kinderen aan te sporen om mee te doen met de jeugdclub of JV. Ze vinden zelf eigenlijk ook dat het meer dan genoeg is om zondags naar de kerk te gaan. Je hebt tenslotte ook je eigen leven nog.

Een positieve stimulans van ouders is zo belangrijk. Er is zoveel tegenwoor- dig, er moeten keuzes gemaakt wor- den. Dat is waar. Maar: welke keuzes maakt u, welke moet jij maken?

Het is natuurlijk niet vreemd als kin- deren zeggen: 'Mij niet gezien, ik heb genoeg andere dingen en u gaat zelf ook nooit ergens heen van de kerk!' Een goed voorbeeld begint al vroeg! Daarom vragen we u als vader en moeder van kinderen en tieners: leef dit seizoen mee met uw kind dat de vereniging bezoekt.

Dat betekent: *meelezen, meeluiste- ren, meevoorbereiden*, misschien zelfs *meedoen* bij de organisatie van activiteiten. In elk geval: *meebidden* en *voorbidden*.

Leiding geven

In de eerste twee alinea's zie je hoe de leiding zich inspant om jongeren aan te sporen en hoe zij elkaar (bestuur) aansporen om met het jeugdwerk bezig te zijn. In de derde worden we geconfronteerd met de tegenkracht die overal is waar het Woord komt.

Het kerkelijk jeugdwerk is bepaald geen hobbyclub! Als het goed is, zijn daar mensen die oog en oor hebben voor de jongeren en de kinderen uit de gemeente. Ze spannen zich in om keer op keer voor een leerzame en fijne avond te zorgen. Hoewel het veel energie kost, zijn ze er toch steeds weer. Ze beseffen immers dat op alle dagen, alle uren van de week de satan er ook is. Hij doet zijn uiter- ste best om de harten van onze jon- geren te vullen en in bezit te nemen. En daar vindt hij zo makkelijk aanslui- ting! Was er vroeger nog sprake van enige scheiding tussen de vereniging en de wereld daarbuiten, het lijkt nu heel normaal dat de jongeren mobiel- tjes en mp3-spelers meenemen. Tijdens de verenigingsavond kunnen het prachtige middelen zijn voor de duivel om op het juiste moment voor een goede stoorzender te zorgen.

Iedereen

Kerkenraden, ouders, gemeentele- den, bidt u voor het verenigingswerk in uw gemeente wanneer dat de komende weken weer begint?! Daar is reden, maar ook grond voor! De *reden* is dat de duivel niet stil zit en wereldse en vrome argumenten gebruikt om leiding en jongeren af te houden van het onderzoeken van Gods Woord of hen te demotiveren voor het jeugdwerk.

De *grond* is er ook en dat fundament is sterker. In Joël 2:28 lezen we de belofte dat God Zijn Geest in de laat- ste dagen zal uitstorten over alle vlees.

Zijn Geest over 'alle vlees'. Dat is een begrip waarmee alle soorten mensen worden bedoeld. In Genesis 6:12 lezen we er over, net voor de zond- vloed. 'Alle vlees': de verdorven en zondige mensen op deze aarde. Op zulke mensen belooft de Heere God Zijn Geest uit te storten. Dát is nu genade.

In het vervolg van het vers worden dan nog specifiek de jonge mensen genoemd: zonen en dochteren en jongelingen. Vervuld met de Heilige

Geest zullen zij het Woord gaan verstaan en uitleggen aan anderen. Is dat geen aansporing vanuit het Woord Zelf om op de knieën te gaan? Of je nu ouder, leidinggevende, predikant of oma bent, dit spoort ieder aan om de Koning van de Kerk te bidden om

zegen op de opening van Gods Woord tijdens kinder- of jeugdclub en jeugdvereniging.

Jeugdwerkadviseurs van het LCJ
www.lcj.nl – info@lcj.nl

BRIEVEN AAN OUDERS (61)

Graag zou ik uw aandacht nog willen vestigen op Kolossensen 3:21. We lezen daar: "Gij vaders, tergt uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden". Hier wordt een woord gebruikt dat anders is dan dat van Efeze 6:4; en daarom een andere betekenis heeft. Het Griekse woord is vertaald met "tergen". Maar ik kan ook vertalen met sarren. Dan denk ik aan kwetsende plagerijen. Het kind kan flaporen hebben; het kan snel blozen; het kan niet goed uit de woorden komen; het stottert af en toe; het is erg verlegen in de nabijheid van vreemden; het kruipt weg achter moeders rug; het komt thuis al weer met een slecht rapport. Ik geef alleen maar voorbeelden, en die zijn nog zeer te vermeerderen. Een vader, een moeder kan zich ergeren. In zo'n situatie kan een ouder gaan plagen. Er is een ander woord voor. Dat doen kinderen nog weleens onder elkaar. Doch dat woord wil ik niet gebruiken. Maar u zult mij wel begrijpen.

In plaats dat ik mijn kind help, duw ik het verder de put in. Wie weet hoe mijn kind al niet lijdt onder bepaalde dingen. Daar doe ik dan nog een schepje boven op.

Na het verbod staat in de tekst een waarschuwing, en wel deze: "opdat zij niet moedeloos worden."

Moedeloos worden kan gelezen worden als zonder moed, geen moed meer overhouden. Het kind gaat zich erbij neerleggen: "ik ben nu eenmaal zo; er is niets aan te veranderen".

Het Griekse woord dat met "moedeloos" vertaald is, betekent nog heel wat meer. Het betekent uiteindelijk dat uw kind het uit z'n gedachte laat dat het vlees en bloed van u is. Dat is het meest erge. Hoe verschrikkelijk is dit! Een kind dat niet meer bij z'n ouders op bezoek komt; een kind dat leeft alsof het nooit geen ouders heeft gehad.

Vaders, moeders, u denkt misschien dat u door plagerijtjes uw kind hard maakt voor deze maatschappij. U wilt door uw plagerijen bewerken dat uw

kind niet meer onderuitgaat door plagerijen van anderen. Evenwel – pas op, u kunt dingen veroorzaken in het leven van uw kind die niet ongedaan te maken zijn. Het is bijbelse opdracht, ja bevel van de Heere Zelf: "terg ze niet", houdt toch op met verwoestingen aan te richten in de kinderziel. Weet dat de Heere u de kinderzegen heeft gegeven, opdat u het leven met de Heere zou voorleven, en bedenk bij de voortduur wat de Heere van ons heeft te verdragen, en dat elke dag weer. Dan kan het niet anders dan dat u verdraagzaam wordt tegenover uw kind. Alle tergingen, alle plagerijen jegens uw kind zijn uit den boze; ze stoten af; ze geven onherroepelijk verwijdering. Liefde, liefde dat heeft uw kind nodig. Ook en juist dan wanneer ze zo onhandig zijn of onhandelbaar zijn, of tegen de draad in zijn, dwars en onzeglijk zijn.

Liefde is het beste medicijn in de opvoeding van uw kinderen.

Als het goed is, moet u het ook alleen hebben van de onuitsprekelijke liefde van God in en door Jezus Christus.

In liefde opvoeden dan laat u het kind nooit vallen, en uw kind laat u nooit vallen. Dan zijn er tranen als u het tijdelijke met het eeuwige verwisselt.

P.v. Zonneveld

PSALMZANGAVOND

t.b.v. wezenzorg Malawi in
Bovenkerk Kampen

Op D.V. zaterdag 8 oktober a.s. zal er in de Bovenkerk te Kampen voor de vierde keer een psalmzangavond worden gehouden t.b.v. de stichting Stéphanos. Deze stichting verzorgt zendingswerk in Afrika en verleent hulp aan weeskinderen in Malawi.

Tijdens deze psalmzangavond zullen er psalmen gezongen worden van Jacobus Revis en Marnix van St. Aldegonde. Daarnaast zal ook gezon-

gen worden uit de bekende berijming van 1773. Het thema van de psalmzangavond is 'Toevlucht en Sterkte.' De samenzang wordt op het orgel begeleid door Jan Grootenboer. De algehele leiding van de avond is in handen van ds. A.A. Egas uit Urk. De psalmzangavond zal aanvangen om 19.30 uur; de toegang is gratis. Er zal een collecte gehouden worden t.b.v. Stéphanos. De opbrengst van deze collecte zal besteed worden aan de wezenzorg die Stéphanos verleent in Malawi. Alle belangstellenden worden hartelijk uitgenodigd deze psalmzangavond bij te wonen!

DEPUTATEN "PASTORAAT IN DE GEZONDHEIDSZORG" VAN DE CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

UITNODIGING

voor een bezinningsavond
D.V. donderdag 3 november a.s.
19.30 uur in Goes, Chr. Ger.
Maranatha-kerk, Bergweg 43a

THEMA:

"Ik heb nog steeds verdriet....mag
het?" (omgaan met rouw)

Programma-overzicht:

Opening en sluiting
door Drs. F.W. van der Rhee
Spreker: Alie Valkenburg
Algehele leiding: Drs. Frank Visscher,
voorzitter Deputaten

Voor meer informatie:

Annie Reitsma, tel.: 030-6920072
(na 17.00 uur)

Er is voor dit thema een pastorale handreiking samengesteld, die na afloop van deze avond beschikbaar is.

Ching-Hu koopt nooit christelijke boeken

Zij zou namelijk niet weten wáár.

Steun Stichting Bijbelse Hulpverlening China! Stort uw gift op
bankrekening 3473.76.029 en geef de Chinezen het Evangelie!

HOOP VOOR EEN VERLOREN GENERATIE?!

Een conferentie voor christenen met
hart voor moslimjongeren

Youth for Christ en Stichting Evangelie & Moslims organiseren op D.V. zaterdag 12 november van 10.00 tot 16.00 uur in Utrecht een conferentie over (missionair werk onder) moslimjongeren. De focus ligt met name op Marokkaanse en Turkse jongeren. De conferentie is bedoeld voor christenen die met moslimjongeren te maken (willen) hebben, zich willen verdiepen in hun leefwereld, en handvatten zoeken om hun betrokkenheid praktisch te maken. Gedacht wordt aan bijvoorbeeld jongerenwerkers, missionaire werkers, docenten, en kerkelijke jeugdleiders.

Naast een oriëntatie op de situatie van islamitische jongeren zal vooral aandacht worden besteed aan de mogelijkheden voor missionair werk. Verschillende vormen van jongerenwerk komen daarbij aan de orde (via straat, kerk of school), onder andere via workshops.

Wie zich opgeeft (liefst vóór 1 november) via hartvoormoslimjongeren@evangelie-moslims.nl krijgt het boekje 'Hoop voor moslimjongeren' vooraf toegestuurd. De kosten (conferentie + boekje) zijn € 12,50.

'Hoop voor moslimjongeren' is de titel van het tweede deeltje van de serie 'Onderweg met moslims' van Evangelie & Moslims, dat tijdens de conferentie wordt gepresenteerd. Dit boekje bestaat uit drie delen: de wereld van moslimjongeren, de uitdagingen en kansen van missionair werk onder moslimjongeren, en een gesprek met een drietal christen-directeuren van 'gekleurde' scholen, die vertellen over dagelijkse praktijk van de multiculturele school.

Wie het boekje los van de conferentie bestelt bij Evangelie & Moslims, betaalt € 8,50 (excl. verzendkosten).

De Verrassing Texel

Bungalowpark
Ruimgelegen en vrijstaande luxe en eenvoudige accommodaties. Ruime conversatiezaal voor de gezellige uurtjes. Diverse activiteiten en arrangementen.

Reserveer nu!

In de herfstvakantie zijn er nog plaatsen vrij. Extra voordelig in het naseizoen. Wilt u ook uit komen waaien? Vraag de gratis brochure aan. Reserveer via **0222 31 83 91**.

Vakantie: Rust en ruimte, alle jaargetijden, in eigen sfeer

Salmon is ondervoed. Wie geeft hem te eten?

Help Bill en Marion Sommer helpen.

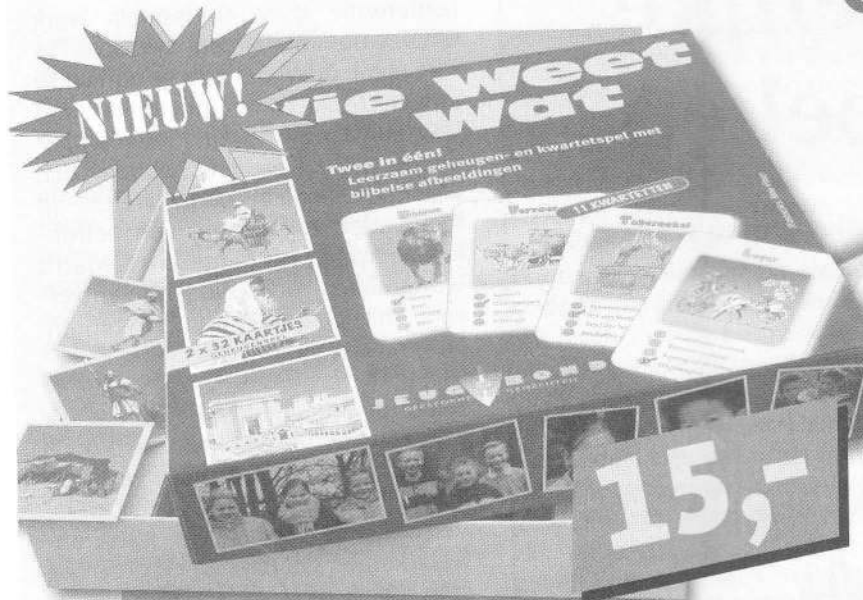
Stort uw gift op giro 249300 t.n.v.
SDOK te Gorichem ov.v. Sumba
Mission 8180
<http://home.filternet.nl/~sumbamission>

Standnummer: 1.E.061

Jeugdbond op de Wegwijs 2005

18 tot en met 22 oktober

Gezinsbeurs

Wie Weet Wat twee in één!
Een leerzaam geheugen- en
kwartetspel met
bijbelse afbeeldingen

Kwistet basisspel

Kwistet aanvulsets

RUGTASJE

bij aankoop van
Wie Weet Wat twee in
één, Kwistet basisspel
of Denk & Doe

GRATIS

AANBIEDING!

KWISTET BASISSPEL
met DRIE AANVULSETS
naar keuze van 40,- voor

30,-

JEUGDBOND
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Postbus 79 • 3440 AB Woerden • T (0348) 489948 • E info@jbgg.nl

Standnummer: 1.E.061

Denk & Doe

OP = OP

